

70 let Gozdnega gospodarstva Bled

Letos mineva častitljivih 70 let od ustanovitve družbe Gozdno gospodarstvo Bled. Svečana prireditev, katere častni pokrovitelj je bil predsednik države g. Borut Pahor, je potekala 4. 10. 2018 v Festivalni dvorani na Bledu. Poleg zaposlenih in nekdanjih sodelavcev ter poslovnih partnerjev družbe, so se prireditve udeležili številni predstavniki državnih, lokalnih, javnih, raziskovalnih in izobraževalnih institucij in organov, ki delujejo ali so povezani z gozdarstvom in lesno industrijo. Skupaj okrog 500 gostov, med njimi več kot 50 iz tujine, je v celoti napolnilo Festivalno dvorano (Slika 1). Osrednji gostje prireditve so bili ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec, državni sekretar za gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek ter nadškof in metropolit msgr. Stanislav Zore (Slika 2).

Organizator prireditve je gostom v uvodu svečane prireditve predvajal dokumentarni film o dejavnostih GG Bled danes in skozi zgodovino. Gostje so v petnajstminutnem filmu lahko občudovali

izvirno vključitev dela filmskega gradiva iz leta 1966 v sedanji čas in tako dobili nazoren prikaz, kako je delo v gozdu v primerjavi z današnjim dnevom potekalo nekoč. Dokumentarni film bo pomemben prispevek tudi za bodoče generacije gozdarjev.

Ob zaključku prireditve je glavni direktor družbe podelil priznanje najzvestejšim poslovnim partnerjem in tistim nekdanjim sodelavcem, ki so celotno delovno dobo opravili v podjetju. Posebno priznanje in zahvalo je za izjemen prispevek na področju gozdarstva Zgornje Gorenjske in za življenjsko delo v podjetju prejel nekdanji sodelavec in direktor g. Zvone Šolar.

V preddverju Festivalne dvorane je bila za goste pripravljena razstava »Iz minulih dni«, ki jo je v sodelovanju z GG Bled pripravil g. Alojz Budkovič in je gostom ponudila bogato slikovno gradivo iz zgodovine GG Bled (Slika 3).

Gorenjsko gozdno gospodarstvo, ki je bilo predhodnik Gozdnega gospodarstva Bled, je bilo

Slika 1: Napolnjena Festivalna dvorana (foto: arhiv GG Bled)

Gozdarstvo v času in prostoru

ustanovljeno že novembra 1946 in je se segalo vse do Kamnika. Vključevalo je tudi oddelek za lesno predelavo. Že naslednje leto so se ustanovila gozdnogospodarska območja, gorenjsko se je imenovalo drugo ali Triglavsko. Kot rojstni datum GG Bled se smatra 7. 2. 1948, ko je vlada ustanovila Gozdno gospodarstvo Bled kot državno gospodarsko družbo.

V prvih letih po ustanovitvi je bil sedež podjetja v stavbi Boben na Bledu, na tej lokaciji je danes sedež javnega zavoda Triglavski narodni park. Leta 1961 je gradbena enota GG Bled na osnovi projekta znanega arhitekta Danila Fürsta dogradila novo upravno stavbo GG Bled na Ljubljanski cesti 19, kjer je sedež podjetja še danes.

Od leta 1948 do leta 1993, je GG Bled izvajal tako javno kot gospodarsko funkcijo v gozdovih na zgornjem Gorenjskem.

GG Bled je bil eden od šestnajstih gozdnih gospodarstev, ki je po osamosvojitvi Slovenije nadaljeval z deli v bivših družbenih gozdovih na svojem območju. Na osnovi podpisane koncesijske pogodbe za dela v državnih gozdovih s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov, je dela izvajal do vključno prve polovice 2016. Na osnovi Zakona

o denacionalizaciji so se gozdovi v času koncesije postopno vračali. Od leta 2006 je GG Bled v lasti družbe Metropolitana, njen edini lastnik pa je Nadškofija Ljubljana.

Naravni pogoji v alpskem prostoru zgornje Gorenjske so narekovali pester nabor tehnologij pri razvoju gozdne proizvodnje. V povojnih letih je bilo delo na poseku ročno, za spravilo lesa so se uporabljale živinska vprega, drče in gravitacijske žičnice. Za delo v gozdu je bilo potrebno veliko delavcev in vložene fizičnega napora. Mehanizacija se je postopno razvijala in šele za njo humanizacija in ergonomija dela. Razmere za organizacijo gozdne proizvodnje po drugi svetovni vojni so bile težke – ni bilo nastanitev za delavce, požgane žičnice in žage, gozdovi slabo dostopni brez cest, pomanjkanje delavcev... Bistvenega pomena je bilo, da so začeli do tedaj zaprte gozdove odpirati s cestami, tako so že leta 1947 zgradili cesto Rudno – Rovtarica ter leto kasneje cesto Boh. Bistrica – Rovtarica. Istega leta so pričeli rekonstruirati tudi cesto Gorje – Pokljuka.

Velik korak je pomenilo uvajanje mehanizacije v posek in spravilo lesa leta 1959. Prve motorne žage so bile težke 14 kg. Domačih delavcev je kljub

Slika 2: Osrednji gostje prireditve (foto: arhiv GG Bled)

Gozdarstvo v času in prostoru

pričetku uvajanja mehanizacije primanjkovalo, zato so začeli poleg delavcev iz drugih predelov Slovenije na območje prihajati delavci iz drugih republik bivše države. Za vse redne in sezonske delavce je bilo potrebno zagotoviti nastanitve in organizirati prehrano. Leta 1961 je bilo na GG Bled zaposlenih največ delavcev, in sicer 845, organiziranih je bilo več kot 20 delavskih kuhinj. Delavci, ki so delali na GG Bled tega leta, so prihajali iz dvanajstih takratnih občin v Sloveniji in iz 33 drugih občin bivše skupne države. Delovni čas v povojnih letih pa vse do druge polovice šestdesetih let je znašal šest dni na teden, 10 do 12 ur na dan. Tako strokovno osebje kot tudi domači in sezonski delavci so med tednom stanovali v objektih na terenu in le za konec tedna odšli domov v dolino. Mehanizacija je vedno bolj prodirala v gozd. Konji so les vlačili še do konca leta 1979 in od takrat dalje velja, da je bilo pridobivanje lesa v celoti mehanizirano. Proizvodnja v gozdovih se je odvijala preko celega leta, tudi v zimskih razmerah ob do dva metra visoki snežni odeji, z namenom zagotoviti delo domačim delavcem in surovino lesni industriji. Za zimska delovišča so se izbirali objekti z debelejšim zrelim drevjem.

Zadnjo stopnjo v dosežanju tehnološkega razvoju je družba GG Bled naredila leta 2000 z uvajanjem novih žičnih spravilnih naprav s procesorskimi glavami in z uvajanjem strojne sečnje z letom 2004. Na področju uvajanja strojne sečnje je bil GG Bled v Sloveniji pionir. Čeprav je gozdarstvo tradicionalna gospodarska panoga, je bil tehnološki razvoj v zadnjih letih izjemen. Razvoj strojne sečnje in sodobnih žičnic je zelo zmanjšal obremenitev delavcev in povečal produktivnost dela.

Iz prizadevanj za pravilne postopke pri delu v gozdu in za varno delo, so se razvila proizvodna tekmovanja gozdnih delavcev. Tako je bilo leta 1963 na Bledu organizirano prvo državno tekmovanje gozdnih delavcev bivše skupne države. Skupni imenovalac vseh sprememb je bilo odgovorno gospodarjenje z gozdovi na zgornjem Gorenjskem. Zgodovina gospodarjenja z gozdovi na Pokljuki, Jelovici in Mežaklji je veliko daljša kot zgodovina podjetja. Na gospodarjenje z gozdovi v preteklih stoletjih na območju so najmočnejše vplivali fužinarstvo in železarska industrija ter zgraditev železniške proge v Bohinj.

Slika 3: Razstava »Iz minulih dni« (foto: arhiv GG Bled)

Slovenija je država gozdov in tradicija skrbnega gospodarjenja z gozdom je izjemna. GG Bled gospodari z enimi od najlepših in najkakovostnejših gozdov v Evropi, ki so hkrati v osrčju edinega narodnega parka v Sloveniji. Slovenija se od drugih srednjeevropskih držav razlikuje predvsem po bogatih gozdovih.

GG Bled je stalno veliko vlagal v gojenje gozdov in gozdne prometnice ter s tem skrbel, da se je stanje v gozdovih nenehno izboljševalo. Omeniti velja, da je GG Bled v gozdno inventuro v 70-ih letih po zgledu Švice prvi vpeljal kontrolno vzorčno metodo na območju nekdanje Jugoslavije. Prav tako je GG Bled slovel po odlični gozdarski kartografiji in skrbno vodenih kronikah. V sedemdesetih letih je GG Bled zgradil preko 670 km gozdnih cest in s tem številne gozdove ter planinske destinacije odprl tudi za rekreacijo in turizem.

Usmerjanje razvoja gozdov je danes v domeni Zavoda za gozdove Slovenije. V zadnjih letih na razvoj gozdov vplivajo podlubniki in naravne ujme. GG Bled si skupaj s službami Zavoda za gozdove prizadeva, da čim hitreje in učinkovito reagira na te motnje, da se negativni trend ustavi in da bi z gozdovi lahko redno gospodarili.

GG Bled stalno vlaga v razvoj lastnih kadrov, v dolgoročne partnerske odnose tako z dobavitelji, izvajalci storitev in kupci ter javnimi zavodi in raziskovalno-izobraževalnimi ustanovami. Je tekač na dolge proge.

Konec koncesij v državnih gozdovih je prekinil dolgoletno tradicijo gozdnih gospodarstev, ki so imela bogata znanja predvsem na tehničnem in ekonomskem delu gozdarstva. Najpomembnejša naloga GG Bled danes je, da z gozdovi Nadškofije Ljubljana na Zgornjem Gorenjskem skrbno gospodari. GG Bled si prizadeva za strpen in korekten dialog z vsemi deležniki v gozdarstvu, kar ni vselej enostavno.

Lesna industrija tako v Sloveniji in še bolj v bližnji okolici je v zadnjih letih doživela pospešen razvoj. To je posledica gospodarske rasti in vse večje vloge lesa pri gradnji. GG Bled nastopa kot nepogrešljiva vez med lastniki gozda in lesno ter papirno industrijo. Združuje količine lesa od več tisoč manjših gozdnih posestnikov, les skladišči in presortira ter ga dobavlja manjšim in večjim porabnikom lesa. Od ustanovitve družbe do

danes so se tokovi lesa zelo spreminjali. Eden od kriterijev za ustanovitev gozdnogospodarskih območij je bil tudi ta, da se je les znotraj območja tako pridelal kot predelal. Poslovanje GG Bled je bilo vse od ustanovitve zelo povezano z družbo LIP Bled, kateri je GG Bled dobavljal pretežni del hlodovine. Podjetji sta skupaj zgradili centralni mehanizirani skladišči v Bohinjski Bistrici in na Rečici pri Bledu. GG Bled danes oskrbuje tako bližnje kot bolj oddaljene porabnike lesa v Sloveniji, Avstriji in Italiji. Z določenimi strateškimi kupci vzdržuje vzajemno partnerstvo in je njihov ključni in največji dobavitelj. Lesna in papirna industrija danes zahtevata stalno in enakomerno dobavo lesa.

Poleg osnovne dejavnosti GG Bled razširja delovanje tudi na področje turizma, kjer vidi poslovno priložnost na področju razvoja alpskega turizma. Specializiral se bo za ponudbo programov za oddih v neokrnjeni naravi in promoviral zdravje, vitalnost, uravnoveženje, samozavest in veselje do življenja.

Zahvala, da je GG Bled danes največje in najuspešnejše zasebno gozdarsko podjetje v Sloveniji, gre vsem zaposlenim od leta 1948 in vse do danes. Zgodovina gozdov na območju zgornje Gorenjske je dolga in pestra. Mnogim so ti gozdovi dajali zaslužek in v njih so za trdo skorjo kruha tekli potoki znoja. Mnogo dela, sredstev in znanja številnih generacij zaposlenih je bilo predvsem od druge polovice 19. stoletja dalje vložene v gospodarjenje in izboljševanje stanja v gozdovih. GG Bled je skrbel in se bo trudil tudi v prihodnje, da bo te lepe gozdove predal zanamcem v najboljšem stanju.

mag. Marko Matjašič